

Leefomgevingstoets

Herziening Omgevingsbeleid 2021

Inhoud

1	Introductie	3
	Omgevingsvisie	3
	Eerste leefomgevingstoets	3
	Monitoring leefomgeving	4
2	Effecten van beleidsverrijkingen	6
	Lokaal eigendom	6
	Energietransitie in de gebouwde omgeving	7
	Bovenlokaal warmtenetwerk	8
	Regionale energie infrastructuur	8
	CO2 emissiearme en circulaire industrie	9
	Stimuleren overgang naar schone / hernieuwbare grondstoffen	9

1 Introductie

Omgevingsvisie

De provincie Zuid-Holland werkt continu aan de verbetering van haar omgevingsbeleid. Het visiedeel van het omgevingsbeleid, de Omgevingsvisie, beschrijft hoe de Zuid-Hollandse leefomgeving zich ontwikkelt en wat de provincie daar op hoofdlijnen aan wil doen. Het is een strategie voor de langere termijn. De Zuid-Hollandse Omgevingsvisie is volledig opgenomen in een digitaal systeem met de rest van het omgevingsbeleid. Hierin is het mogelijk onderdelen van het omgevingsbeleid aan te passen. Zo bestaat de Zuid-Hollandse Omgevingsvisie uit ruim 50 beleidskeuzes.

In de Lange Termijn Agenda van Provinciale Staten is aangekondigd voor welke onderwerpen (beleidsmodules) heroverweging of aanpassing van het Omgevingsbeleid aan de orde is en op welke termijn.

Deze herziening heeft betrekking op de energietransitie, specifiek onderstaande onderwerpen:

- Windenergie op land
- Zonne-energie
- Lokaal eigendom
- Energietransitie in de gebouwde omgeving
- Bovenlokaal warmtenetwerk
- Regionale energie infrastructuur
- CO2 emissiearme en circulaire industrie
- Stimuleren overgang naar schone / hernieuwbare grondstoffen

Eerste leefomgevingstoets

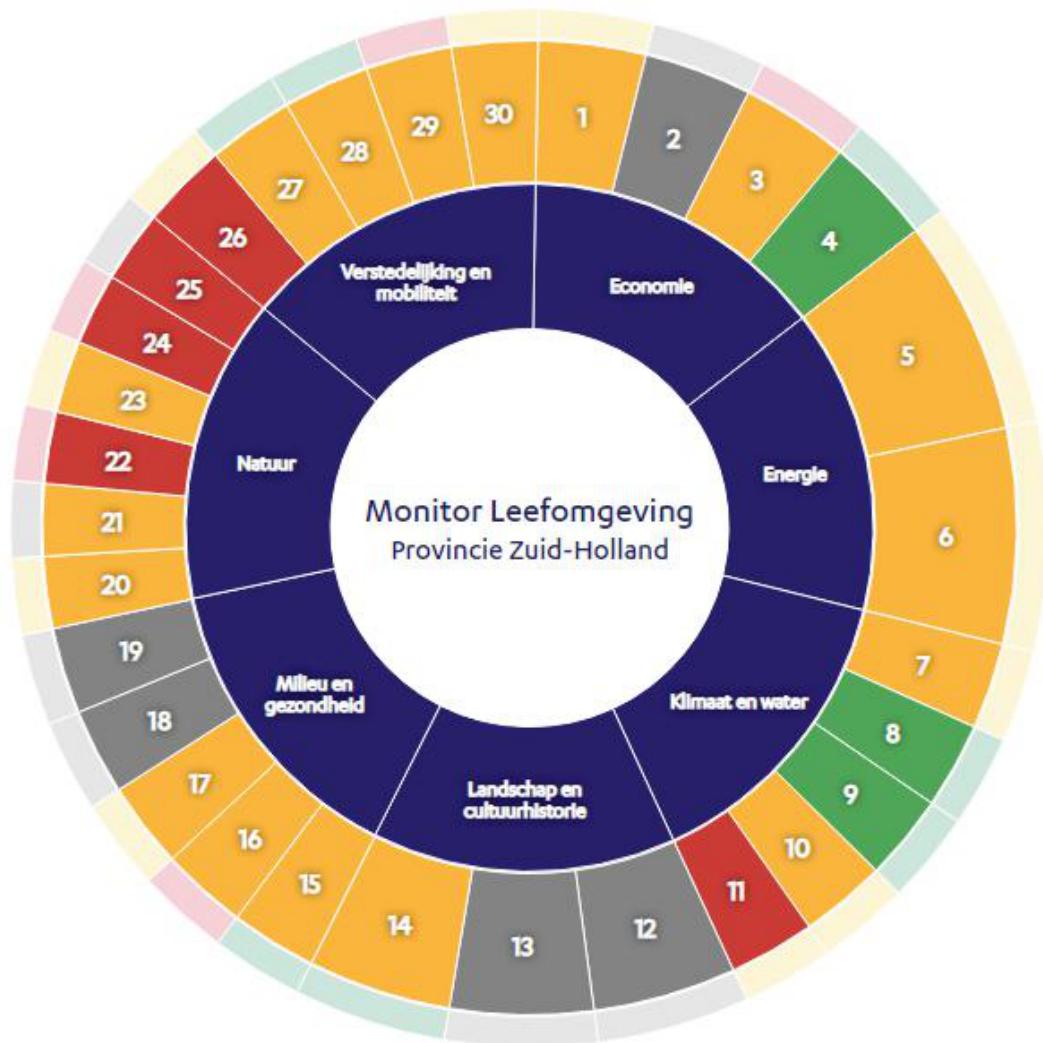
Bij het vaststellen van de Omgevingsvisie in het voorjaar van 2019 is er een Leefomgevingstoets uitgevoerd. Deze leefomgevingstoets diende tevens als een milieueffectrapportage zoals verplicht voor een structuurvisie onder de Wet milieubeheer als deze kaderstellend is voor toekomstige m.e.r.-plichtige of m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten.

De verplichting geldt ook als een structuurvisie onderdelen bevat waarvoor op grond van de Wet natuurbescherming met een Passende beoordeling uitgesloten moet worden dat er versturende effecten in Natura 2000 gebieden optreden. Voorbeelden van m.e.r.-plichtige activiteiten zijn: aanleg van autosnelwegen, aanleg, wijziging of uitbreiding van wegen, spoorwegen of binnenvaarwegen van een bepaalde lengte, realisatie van meer dan 2000 woningen, oprichting wijziging of uitbreiding van een windturbinepark (vanaf 20 turbines), thermische centrales of verbrandingsinstallaties, onttrekking van grondwater aan de bodem. Als een m.e.r.(beoordeling) bij een structuurvisie verplicht is, dan moet de uitgebreide m.e.r-procedure doorlopen worden. Er wordt dan een milieueffectrapport opgesteld, dat tegelijk met de ontwerp omgevingsvisie ter inzage gaat en waar de Commissie voor de m.e.r. een advies over moet geven.

Voor de onderwerpen Windenergie op land en zonne-energie wordt een m.e.r.-procedure doorlopen. Deze leefomgevingstoets beoordeelt de overige onderdelen van de herziening, omdat de inhoudelijke wijzigingen niet dermate ingrijpend zijn dat deze als m.e.r.-plichtig kunnen worden beschouwd.

Monitoring leefomgeving

Momenteel is de monitor leefomgeving van de provincie Zuid-Holland nog volop in ontwikkeling. Deze ontwikkeling is wel dermate vergevorderd dat er bij deze leefomgevingstoets gebruikt gemaakt zal worden van de set indicatoren zoals momenteel in de monitor opgenomen. Ook in nu lopende m.e.r.-procedures in andere herzieningen van het Omgevingsbeleid zijn de beoordelingskaders gebaseerd op de monitor leefomgeving. De monitor leefomgeving is [hier](#)¹ online te vinden

Huidige situatie

- In ontwikkeling
- Geen knelpunten
- Wisselend knelpunten
- Knelpunten

Ontwikkelrichting

- In ontwikkeling
- Positieve ontwikkeling
- Geen ontwikkeling
- Negatieve ontwikkeling

1 volledige url: <https://monitorleefomgeving.zuid-holland.nl/>

Indicatoren

Economie

1. Innovatie Zuid-Holland
2. Grondstoffen gebruik
3. Werkeloosheid
4. Ondernemersvertrouwen

Energie

5. Energiegebruik
6. Duurzame energieopwekking

Klimaat en water

7. Uitstoot broeikasgassen
8. Waterveiligheid
9. Voldoende water
10. Schoon water
11. Bodemdaling

Landschap en cultuurhistorie

12. Fysieke Landschapskenmerken
13. Grondgebruik
14. Cultuurhistorie (Erfgoed)

Milieu en gezondheid

15. Luchtkwaliteit – ruimtelijk verdeelde waarden NOx en PM10
16. Geluid – berekend geluid langs provinciale wegen
17. Levensverwachting in goed ervaren gezondheid
18. Bewegvriendelijke omgeving
19. Aandachtsgebieden omgevingsveiligheid (incl. Kwetsbare objecten)

Natuur

20. Biodiversiteit
21. Kwaliteit gebieden
22. Kwaliteit habitattypen in Natura 2000 gebied
23. Kwaliteit leefgebied/populatiegrootte vogel- en habitatrichtlijnsoorten in N2000 gebied
24. Stikstofoverschrijding gebieden
25. Landbouw

Verstedelijking en mobiliteit

26. Woningvoorraadontwikkeling
27. Inwoners en werknemers in HOV en BSD gebieden
28. Leefbaarheid
29. Nabijheid wonen - voorzieningen
30. Verkeersslachtoffers

2 Effecten van beleidsverrijkingen

De monitor leefomgeving is dus de basis voor deze leefomgevingstoets. Dat betekent dat de huidige situatie en de ontwikkelrichting direct uit de monitor leefomgeving komen. Hieronder worden vervolgens per beleidsverrijking op hoofdlijnen de kansen op positieve effecten en risico's op negatieve effecten besproken. In alle gevallen geldt dat de effecten van het nieuwe strategische beleid sterk afhankelijk zijn van de wijze waarop het wordt doorvertaald naar beleidsuitvoering. Ook de keuze van in te zetten instrumenten (dwingend karakter of vrijwillig karakter) en de mate waarin de provincie afhankelijk is van andere overheden of derden is bepalend voor de uiteindelijk optredende effecten. De effecten die zich uiteindelijk in de praktijk zullen voordoen moeten op basis van monitoring en evaluatie in beeld gebracht worden.

Lokaal eigendom

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er wordt gestreefd naar minimaal 50 % lokaal eigendom van de productie van wind- en zonne-energie op land in 2030 en dat hierbij in een gebied door de partijen gelijkwaardig wordt samengewerkt in de ontwikkeling, bouw en exploitatie bij hernieuwbare opwekking.

Om de directe omgeving van een energieproject:

- invloed te geven op een energieproject in de ontwikkel- en exploitatiefase
- en te laten meeprofiteren van de revenuen van een energieproject;

streven wij naar 50% lokaal eigendom van grootschalige zon- en windenergieprojecten in Zuid-Holland. Lokaal eigendom wordt bij voorkeur gecombineerd met financiële participatie in verschillende vormen (bijvoorbeeld obligaties, omgevingsfondsen of omwonendenregelingen).

Kansen op positieve effecten

Er is een kans op een positief effect op indicator '1. Innovatie Zuid-Holland' omdat private initiatieven en überhaupt meer verschillende initiatiefnemers, met verschillende invalshoeken, er voor zouden kunnen zorgen dat er meer innovatie plaatsvindt. Daarnaast kan het stimuleren van lokaal eigendom ook er voor zorgen dat initiatieven breder gedragen en geaccepteerd worden in de omgeving, alsmede dat er gezorgd wordt voor betere inpassing en minder impact op de leefomgeving. Beide zorgen er voor dat er een kans op positief effect is op indicator '28. Leefbaarheid'. Verder kan het bredere draagvlak er voor zorgen dat initiatieven sneller ontwikkeld worden, wat een kans op een positief effect geeft op indicator '6. Duurzame energieopwekking'.

Risico's op negatieve effecten

Waar lokaal eigendom kan zorgen voor een breder draagvlak, kan het ook zorgen dat initiatieven minder kans van slagen hebben. Positief is natuurlijk dat er meer betrokkenheid is en wat gerealiseerd wordt mogelijk meer draagvlak heeft, maar de keerzijde kan zijn dat als er minder draagvlak lijkt te zijn, realisatie minder snel plaatsvindt. Dit is een risico op een negatief effect op indicator '6. Duurzame energieopwekking'.

Energietransitie in de gebouwde omgeving

De energievoorziening in de gebouwde omgeving komt voort uit een complex samenspel van energienetwerken, grote energiebronnen, een snel groeiend aandeel van duurzame lokale en regionale bronnen en vele spelers en rollen die het energiesysteem draaiende houden. De verduurzaming van dit systeem leidt de komende tientallen jaren tot een ingrijpende aanpassing van dit complexe systeem. Rekening houdend met publieke belangen, de ruimtelijke impact van oplossingen en het toenemende belang om veel meer snelheid te maken met de transitie is er samenwerking en regie nodig om de transitie te laten slagen.

De beleidskeuze kent enkele aanpassingen, en een actualisatie. Onder andere van de CO2-reductie doelen, maar ook met betrekking tot de beschikbare ruimte bovengronds en ondergronds.

Risico's op negatieve effecten en kansen op positieve effecten

Deze beleidskeuze is vooral gericht op het zoveel mogelijk tegengaan van negatieve effecten van de energietransitie, in dit geval met name op de gebouwde omgeving. Waar de energietransitie in de gebouwde omgeving ongetwijfeld positieve en negatieve effecten heeft, is deze beleidskeuze en de wijziging daarin, dus vooral gericht op tegengaan of verhelpen van negatieve effecten. Daardoor zijn er nu geen in te schatten risico's op negatieve effecten op de leefomgeving.

Kansen op positieve effecten kunnen zich voordoen op indicatoren '6. Duurzame energieopwekking', '7. Uitstoot broeikasgassen' en '12. Fysieke landschapkenmerken'. Een beter energiesysteem in de gebouwde omgeving, met minder uitstoot en goede inpassing zowel boven- als ondergronds zullen positieve effecten opleveren op de genoemde indicatoren. Deze beleidswijziging kan daar aan bijdragen.

Bovenlokaal warmtenetwerk

De provincie had al inzet en visie op een warmtenetwerk. Met de huidige beleidswijziging worden de provinciale visie en rol verder verhelderd en geactualiseerd. De hoeveelheid warmte beschikbaar uit geothermie- en restwarmtebronnen is vaak groter dan de lokale vraag. Hierdoor is een warmtenetwerk een bovenlokaal vraagstuk. De provincie wilt een partner zijn, waarin in een samenwerking met vele partijen een succesvolle toepassing van grote warmtebronnen wordt gerealiseerd. Daarnaast worden enkele verwachte ontwikkelingen uiteengezet.

Kansen op positieve effecten

Door veel beter gebruik te gaan maken van warmte als energiebron, zullen er een aantal significante positieve effecten voor gaan doen. Zo zal er door gebruik van warmte, minder (fossiele) energie opgewekt hoeven worden. ('2. Grondstoffen gebruik', '6. Duurzame energieopwekking', 7. Uitstoot broeikasgassen'). Dit heeft ook een ruimtelijke impact. Aanleg zal op sommige plekken flinke overlast met zich meebrengen. Daarna is er echter minder ruimte nodig voor alternatieve opwek als warmte niet gebruikt zou worden. ('12. Fysieke landschapskenmerken' en '28. Leefbaarheid'). Zoals hierboven uiteengezet, is de beleidswijziging met name een verheldering en actualisering van de provinciale visie en rol. Daardoor gaat het hierbij ook enkel om kansen op positieve effecten op de genoemde indicatoren (2, 6, 7, 12 en 28).

Risico's op negatieve effecten

Zoals al genoemd, brengt aanleg wel mogelijke (tijdelijke) overlast, zeker in stedelijk gebied wat wordt aangesloten op het warmtenetwerk. Zoals hierboven uiteengezet, is de beleidswijziging met name een verheldering en actualisering van de provinciale visie en rol. Daardoor gaat het hierbij ook enkel om een risico op een negatief effect op indicator '28. Leefbaarheid'.

Regionale energie infrastructuur

Voor het grootste deel is deze beleidswijziging een 'ontvlechting' van alles wat te maken heeft met energie infrastructuur uit de andere beleidskeuzes m.b.t. energie. Dit is samengevoegd in deze beleidskeuze. Ondanks dat de beleidskeuze zelf geen grote veranderingen teweeg brengt in de Omgevingsvisie, wordt de provinciale visie op energie infrastructuur en het belang daarvan hiermee wel duidelijker en beter zichtbaar.

Kansen op positieve effecten en risico's op negatieve effecten

Ondanks de beperkte wijzigingen op het gebied van regionale energie infrastructuur, kan een duidelijkere visie op dit onderwerp er wel voor zorgen dat zich kansen op positieve effecten voordoen op indicator '6. Duurzame energieopwekking'. Energie infrastructuur is namelijk cruciaal om de verder groeiende duurzame energieopwekking aan te blijven kunnen.

CO2 emissiearme en circulaire industrie

In de eerste plaats is het aantal beleidskeuzes teruggebracht van drie naar één, met als naam 'CO2 emissiearme en circulaire industrie'. Dit sluit beter aan bij de opzet van de andere onderdelen van het energieprogramma. De driestappen aanpak uit het Klimaatakkoord is wel verwerkt, maar dan als onderdeel van de toelichting van de nieuwe beleidskeuze. De drie hiervoor genoemde beleidskeuzes komen dus te vervallen.

In de tweede plaats is er voor energie infrastructuur een aparte beleidskeuze gekomen vanwege het cross sectorale karakter. In de beleidskeuze CO2 emissiearme en circulaire industrie wordt nog wel gewezen op het belang van een tijdige en adequate energie infrastructuur voor de industrie, maar de uitwerking hiervan is dus opgenomen in de nieuwe beleidskeuze energie infrastructuur.

In de derde plaats zijn de teksten van de genoemde, vervallen beleidskeuzes geactualiseerd en aangevuld op basis van de ervaringen van afgelopen twee jaar. Zo is in de lijn met de beleidsmatige teksten in de begroting de rol van de provincie scherper omschreven en zijn er diverse, bestaande maatregelen aan het omgevingsprogramma toegevoegd. Hierbij valt te denken aan maatregelen ter stimulering van innovatie alsmede het in regionaal verband benutten van Europese fondsen voor verduurzamingsprojecten. Tot slot is ook toegevoegd dat de provincie een aantal formele instrumenten in kan zetten om ruimtelijke processen te versnellen. Belangrijk hierbij is dat de provincie het belangrijk vindt dat er voldoende ruimte is voor (nieuwe) duurzame bedrijven.

Kansen op positieve effecten

Een actualisatie en verduidelijking van de provinciale inzet op een CO2 emissiearme en circulaire industrie geeft meer kans op positieve effecten m.b.t. deze uitstoot en circulariteit. Kansen op positieve effecten zijn dus van toepassing op de indicatoren '2. Grondstoffen gebruik', '7. Uitstoot broeikasgassen' en '15. Luchtkwaliteit'. Daarnaast zorgen de genoemde maatregelen voor een kans op een positief effect op indicator '1. Innovatie'. Dit omdat innovatie gestimuleerd wordt en Europese fondsen beter benut kunnen worden.

Risico's op negatieve effecten

De beleidsverrijking is vooral gericht op het ondersteunen van duurzame, circulaire en emissiearme ontwikkelingen en initiatieven, zonder nu in te schatten risico's op negatieve effecten op de leefomgeving.

Stimuleren overgang naar schone / hernieuwbare grondstoffen

De beleidskeuze gaat over het stimuleren en faciliteren van een overgang naar gebruik van schone en hernieuwbare grondstoffen door de industrie. De provincie kent al een inzet op circulariteit, maar deze beleidskeuze gaat specifiek over de industrie in Zuid-Holland. Het gaat hier dus niet om nieuw beleid, waardoor er ook geen nieuwe potentiële effecten zijn op de leefomgeving.